

Отже, в умовах економічної і політичної нестабільності роль державного регулювання в аграрному секторі посилюється. Фінансова підтримка зі сторони банківських установ та держави має бути направлена на забезпечення прибутковості виробництва, розвитку сільських територій, створення необхідних умов життя для жителів сільської місцевості, забезпечення населення доступними і якісними продуктами харчування, розширення експорту.

Література:

1. Вудвуд В. В. Проблеми фінансового забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] / В. В. Вудвіл, О. В. Шанюк // Молодийвчений. – 2018. – № 5(57). – С. 281-284. – Режим доступу : <http://molodyvchenu.in.ua/files/journal/2018/5/69.pdf>
2. Міщенко Д. А. Шляхи удосконалення державної фінансової підтримки сільськогосподарського комплексу України на сучасному етапі розвитку / Д. А. Міщенко // Агросвіт. – 2015. – № 3-4. – С. 10-14. – Режим доступу : <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/2753>.
3. Лагутін В. Конкурентна політика держави: механізм реалізації [Текст] / В. Лагутін // Вісник КНТЕУ. – Київ : КНТЕУ, 2016. – № 4. – С. 22–38. – Режим доступу : <http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2016/04/3.pdf>.
4. Фінансова підтримка розвитку підприємств АПК за рахунок коштів місцевих бюджетів у 2017 році [Електронний ресурс] // Міністерство аграрної політики та продовольства України : довідковий інформаційний ресурс Мінагрополітики. – Режим доступу : http://minagro.gov.ua/organic_ministry?nid=20447.
5. Фінансова «сімка» — основні способи отримати кошти для розвитку аграрного бізнесу [Електронний ресурс]//AgroPolit.com: гаряча агрополітика. – 2018. – 9 січня. – Режим доступу : <https://agropolit.com/spetsproekty/391-finansova-simka--osnovni-sposobi-otrimati-koshti-dlya-rozvitku-agrarnogo-biznesu>.
6. Кредити, надані депозитними корпораціями (крім Національного банку України) [Електронний ресурс] // Грошово-кредитна та фінансова статистика. – сайт НБУ, 2018. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=27843415

Оксана КІНКА

студентка факультету фінансів

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к. е. н., доцент кафедри банківської справи Забчук Г.М.

СВІТОВИЙ ДОСВІД РЕФОРМУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Сучасні інтеграційні та глобалізаційні процеси на міжнародних фінансових ринках впливають на характер фінансових реформ у розвинених країнах світу, а також і на розвиток української економіки. Банківська практика розвинених країн світу доволі швидко набуває загальних форм та поступово усуває існуючі відмінності у грошово-кредитних системах. Використовуючи світовий досвід реформування банківської системи можна уникнути характерних помилок у монетарній політиці та в побудові організаційної структури органів грошової влади України [2, 15].

Система державного регулювання банківської діяльності функціонує в багатьох розвинених країнах з ринковою економікою. У деяких вона сформувалася нещодавно, в інших – існує понад століття. Інституційна побудова системи банківського регулювання визначається особливостями історичного та соціально-економічного

розвитку країн, політико-юридичними чинниками, традиціями і характером банківської системи.

З кінця 60-тих років минулого століття у країн з високим рівнем розвитку економіки було здійснено законодавчо-інституційні реформи, метою яких була відміна деяких обмежень та заборон для суб'єктів грошово-кредитного ринку, зокрема це стосується відкриття банками нових філій, регулювання тарифів на банківські послуги та створення холдингів. Такі обмеження мали на меті захистити банківську діяльність від небезпеки масових банкрутств та руйнівної конкуренції. Також властивою рисою розвитку сучасної системи банківського регулювання є збільшення вимог до банків щодо забезпечення відкритості їхньої діяльності.

Період реформування економіки і банківської системи України супроводжувався значними потрясіннями: девальвацією гривні, через упровадження гнучкого валютного курсу за нового монетарного режиму, і скороченням кількості банківських установ та їхніх структурних підрозділів через «очищення» банківської системи. Це все вплинуло на основні показники діяльності банків, зокрема, на зменшення їх депозитних ресурсів та обсягів кредитної діяльності, через низький попит на кредити з боку суб'єктів господарювання, що зумовлено низькою економічною активністю та зниженням купівельної спроможності населення. Подальший стан банківської системи може мати декілька сценаріїв розвитку. Водночас відновлення зростання депозитів у банках можливе за умови надання гарантій їх повернення усім суб'єктам господарювання, у разі ліквідації банку, і також прискорення терміну видачі гарантованих депозитів. Значний обсяг ліквідності банків мобілізується Національним банком України шляхом розміщення депозитних сертифікатів, тому з метою перенаправлення ліквідності у реальний сектор економіки слід суттєво знизити процентні ставки за мобілізаційними операціями. Також відновленню кредитування допоможе коригування економічної політики держави з метою поживлення економічної активності та купівельної спроможності населення.

Особливості банківського законодавства у США допомогли зберегти децентралізовану банківську систему. У країні створено розгалужену систему банківського регулювання та в ній функціонує дванадцять федеральних резервних банків. У США головними структурами системи банківського регулювання є: Служба контролера грошового обігу, Федеральна резервна система та Федеральна корпорація страхування депозитів і банківські департаменти в урядах штатів. Закон «Про діяльність національних банків» заклав фундамент для сучасної системи федерального регулювання американської банківської діяльності [4, с. 141]. Він визначив порядок створення і діяльності національних банків та запровадив обов'язкові резерви. Хоч банківське законодавство США розвивалося під впливом різних труднощів та криз, які обумовлювали потребу постійного удосконалення правового регулювання банківської діяльності, проте фінансова система країни зміцнювалася. Характерною ознакою цього було розуміння того, що роль уряду у сфері банківського регулювання повинна бути найголовнішою, щоб не відбулася фінансова депресія в країні.

Особливою ознакою банківської системи США було те, що там довгий час існувала децентралізована система банкотної емісії, тому було прийнято Закон про Федеральну резервну систему (1913 р.), який визначив методи здійснення грошово-кредитної політики. У 1927 р. було прийнято Закон МакФадена, яким було вирішено питання правового регулювання діяльності банку. Внаслідок цього закону не федеральний уряд, а штат здійснює регулювання філій банку. Закон «Про банківську

діяльність» (1933 р.) чітко розмежував діяльність інвестиційних компаній та комерційних банків. У 1994 р. Конгрес відмінив всі заборони, що стосувалися територіальних обмежень діяльності філій банків, у зв'язку з цим досить швидко зросла кількість банків з філіями. [3, с. 195].

Таким чином, усе це дало можливість американським банкам вдало увійти в міжнародну фінансову систему. Успішна політика дала змогу США виконувати домінуючу роль на міжнародному фінансовому ринку. Після розроблення систем і правил регулювання банківської діяльності між штатами, діяльність філій стала ліберальнішою. Внаслідок цього зросла кількість приватних банків. У 1999 р. в США відбулася системна банківська реформа, яка дала змогу розширити сферу діяльності банків та дозволити їх вихід на ринок страхових послуг. На сьогоднішній день банківське регулювання США базується на ліберальних принципах.

Значними особливостями наділена також і банківська система Німеччини. В основному вона поділяється на дві основні ланки: Німецький федеральний банк та багато комерційних банків. Велику роль у цій країні відіграють земельні банки, тому що є невисокий рівень централізації банківського бізнесу.

Центральним банком є Німецький Федеральний банк, який має 12 центральних земельних банків. Він не підпорядковується нікому, крім «Закону про Бундесбанк». Банки, як фінансові інститути, у Німеччині з'явилися у 19 ст. Тоді було створено «Дойчебанк», «Комерцбанк» та «Дрезднербанк», які діють дотепер. Характерними ознаками німецьких банків є: універсальність їхньої діяльності, значний кооперативний сектор та присутність банків у вигляді пайової участі в капіталі німецьких підприємств.

Державні банки з особливими завданнями - «Банк відновлення» та «Експортний банк» є важливим знаряддям впливу уряду на відтворення економіки. Тільки у ФРН, серед найрозвиненіших країн світу, основними джерелами фінансування є не цінні папери, а банківські кредити, що засвідчує про високий освітній рівень населення країни, тому що це дає змогу користуватися банківськими послугами для здобування освіти.

Серед усіх країн виділяється і банківська система Великобританії. У цій країні досягнуто високого рівня концентрації банківського капіталу, завдяки відсутності суворого контролю за злиттям банків та антимонопольного законодавства. На банк Англії було покладено усі повноваження щодо регулювання діяльності банків. У зв'язку із фінансовою кризою 70-80-тих років минулого століття у цій системі виникли значні проблеми. Тому, щоб посилити контроль за діяльністю банків у структурі банку Англії було створено спеціальні підрозділи. І вже у 1998 р. У Великобританії функціонував новий регулятивно- наглядовий орган, який здійснював нагляд за діяльністю всіх фінансових посередників грошового ринку.

На відміну від США, Німеччини та Великобританії, банківська система Італії є дуже політизованою. Участь держави цієї країни має негативний вплив на ефективність усієї банківської системи. Правового статусу центрального банку не зазначено у Конституції, тому за ним немає обов'язків щодо проведення грошово-кредитної політики. Також засновником центрального банку була не держава, а приватні структури. Але у 1945 р. держава викупила акції Банку, щоб мати змогу проводити свою політику. Таким чином, італійські урядовці вдалися до реформування банківської системи Італії [1, ст. 60]. Перше, що вони зробили це прийняли Закон Амато-Карлі (1990 р.), який здійснив приватизацію банківських установ. Цей закон дозволив публічний продаж державних міноритарних акцій, стимулювання

злиття банків за допомогою податкових пільг та перетворення державних комунальних банків в акціонерні товариства. Наступним кроком у 1994 р. стало прийняття «Єдиного банківського кодексу». Він давав змогу банкам розширювати спектр своїх послуг, висунув модель універсального банку. Внаслідок цього кількість власників акцій зросло до 2 млн. чол., значно зріс капітал та збільшилася норма прибутку [3, с. 77].

Серед найбільших банків в Італії можна виділити такі: «Унікредо», «Сан-Паоло Імі» та «Банк Інтеза». Ці банківські групи є найпотужнішими у Європі. Також у цій країні запроваджено досить високі гарантії вкладникам. Наприклад, гарантована виплата на одного вкладника складає 130 тис. дол., із яких 24 тис., повинні бути виплачені протягом трьох місяців після банкрутства банку.

Отже, підсумовуючи сказане, можна наголосити на тому, що будь-які зрушення у фінансових відносинах розвинених країн були зумовлені законодавчо-інституційними перетвореннями в банківській діяльності, які були зумовлені у процесі історичного розвитку. Хоч кожна із цих країн має свій власний досвід здійснення реформ, проте саме він би міг стати корисним для вдосконалення банківської системи України. Серед найпоширеніших заходів, яких вживали уряди іноземних держав, Україні варто запозичити такі:

- ❖ часткову націоналізацію комерційних банків із одночасним посиленням державного контролю за їхньою діяльністю;
- ❖ надання банкам державних гарантій за зарубіжними позиками в іноземній валюті;
- ❖ зобов'язання банків, яким була надана державна допомога, у пріоритетному порядку кредитувати стратегічні галузі економіки;
- ❖ мобілізацію заощаджень населення та повернення довіри до банківської системи.

Враховуючи це, важливим елементом організації держави, стабільного і надійного функціонування, довіри до неї народу є чітке функціонування грошово-кредитної системи. Без негайного реформування системи грошових відносин і проведення валютно-кредитної політики неможливо навести лад у державі.

Література:

1. Авилова А. Реформа банковской системы в Италии / А. Авилова // Проблемы теории и практики управления. – 2005. – № 3. – С. 59-65.
Національний лісотехнічний університет України
2. Кушнеренко С.М. Оптимізація банківської системи України в контексті міжнародного досвіду : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / С.М. Кушнеренко. – К., 2004. – 18 с.
3. Реверчук С.К. Грошово-банківські системи зарубіжних країн : навч.-метод. посібн. / С.К. Реверчук. – Львів : Вид-во "Тріада плюс". – 2007. – 160 с.
4. Швайка М. А. Кредитно-грошова система: її суть та особливості функціонування: Наук. вид. / За заг. ред. О.М. Овсянникової. – К.: В-во Київського міжнародного університету, 2008. – 240 с.
5. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності [Текст] : монографія / О. В. Дзюблюк, М. Д. Алексеєнко, В. В. Корнеєв [та ін.] ; за ред. О. В. Дзюблюка. - Тернопіль : Осадца Ю. В., 2017. - 298 с.